

Elcertifikatsystemet 2012

Elcertifikatsystemet 2012

Publikationer utgivna av Energimyndigheten kan beställas
eller laddas ner via www.energimyndigheten.se.

E-post: energimyndigheten@cm.se

Orderfax: 08-505 933 99

© Statens energimyndighet

Upplaga: 3 500 ex

ET 2012:30

Layout och produktion: Granath Euro RSCG

Tryck: Arkitektkopia AB

Foto: Energimyndigheten, Shutterstock

Illustration: Bo Reinerdahl, Tor Jäger

Förord

2012 har inledningsvis varit, och kommer även fortsättningsvis att bli, ett händelserikt år inom elcertifikatsmarknaden. Den 1 januari 2012 trädde en ny lag, ny förordning och nya föreskrifter om elcertifikat i kraft. Förändringarna berör dels anläggningsägare och dels kvotpliktiga, men framförallt innebär de en förbättrad överskådlighet. Sedan den 1 januari 2012 har Sverige och Norge en gemensam elcertifikatsmarknad. Det innebär att handel med elcertifikat kan ske över landsgränserna. Ett omfattande arbete med omprövning av elintensiv industri sker under året. Dessutom är 2012 det sista året för tilldelning av elcertifikat för en betydande volym av äldre produktion.

Det är också mycket som inte förändras. Elcertifikatsystemet fortsätter att kostnads-effektivt leverera mer förnybar elproduktion. Det är ett av de centrala styrmedlen i Sveriges strävan i att nå sina mål om förnybar energi både nationellt och i förhållande till EU.

Med den här publikationen vill Energimyndigheten ge dig som läsare en lättillgänglig information om elcertifikatsystemet och dess utveckling.

Johanna Nilsson har ansvarat för att ta fram denna publikation. Vidare har Roger Östberg, Martin Johansson, Anna M Johansson och Brita Lundkvist medverkat i arbetet med publikationen.

Zofia Lublin
Avdelningschef,
Analysavdelningen

Johanna Nilsson
Projektledare

Innehållsförteckning

Förord	3
Innehållsförteckning	4
Om elcertifikatsystemet	7
Gemensam svensk-norsk elcertifikatsmarknad	11
Utbud	13
Efterfrågan	17
Handel med elcertifikat	21
Elkundens bidrag till förnybar elproduktion	25
Elproduktion inom elcertifikatsystemet	27
Begränsad tilldelning	33
Året som gått och kommande händelser	35
Tabeller	37
Ordlista/Begreppsförklaring	42
Länkar	45
Läs mer	45

Om elcertifikatsystemet

Elcertifikatsystemet är ett marknadsbaserat stödsystem som ska öka produktionen av förnybar el på ett kostnadseffektivt sätt. Målet är att i Sverige öka den förnybara elproduktionen med 25 TWh från 2002 års nivå fram till år 2020. Tillsammans med Norge ska en årsproduktion på ytterligare 13,2 TWh förnybar el produceras mellan åren 2012 och 2020.

Elcertifikatsystemet, som löper till och med utgången av år 2035, ska bidra till att Sverige får ett mer ekologiskt hållbart energisystem och når EU-målet om andelen förnybar energi.

År 2002 producerades i Sverige 70,3 TWh el från förnybara energikällor, varav ungefär 90 procent i storskalig vattenkraft. EU och Sveriges riksdag har ambitiösa mål för produktion av el från förnybara energikällor och för att uppnå dessa infördes i maj 2003 elcertifikatsystemet. Målet med elcertifikatsystemet är att öka produktionen av el från förnybara energikällor med 25 TWh från 2002 års nivå fram till år 2020. Sedan den första januari 2012 har Sverige och Norge en gemensam elcertifikatsmarknad. Tillsammans med Norge ska en årsproduktion på ytterligare 13,2 TWh förnybar el byggas ut mellan åren 2012 och 2020.

De elproducenter vars elproduktion uppfyller kraven i lagen om elcertifikat får ett elcertifikat för varje megawattimme (MWh) el som de producerar. Efterfrågan på elcertifikat skapas då alla elleverantörer samt vissa elanvändare är skyldiga enligt lagen att köpa elcertifikat motsvarande en viss andel (kvot) av sin elförsäljning eller användning. Mängden elcertifikat som ska köpas ändras från år till år i takt med att kvoten successivt ändras (se tabell 2 i tabell-avsnittet), vilket medför en ökande efterfrågan på elcertifikat. Därmed ökar incitamentet att producera mera el från de elcertifikatsberättigade energikällorna. Producenterna av el med förnybara energikällor får genom försäljningen av elcertifikaten en extra intäkt utöver den vanliga elförsäljningen. Elcertifikatsystemet stimulerar på så sätt utbyggnaden av elproduktion med förnybara energikällor.

Producentens rätt till elcertifikat

Ett elcertifikat tilldelas den som i en godkänd anläggning producerat och uppmätt en megawattimme el från förnybara energikällor eller torv. El producerad från följande energikällor berättigar till elcertifikat i Sverige:

- vindkraft
- solenergi
- vågenergi
- geotermisk energi
- biobränslen enligt förordning (2011:1480) om elcertifikat
- torv i kraftvärmeverk
- vattenkraft:
 - småskalig vattenkraft som vid utgången av april 2003 hade en installerad effekt om högst 1 500 kW per produktionsenhet,
 - nya anläggningar,
 - återupptagen drift i nedlagda anläggningar om det har gjorts sådana omfattande ombyggnader eller andra investeringar att anläggningen ska anses som en ny anläggning,
 - ökad produktionskapacitet i befintliga anläggningar,
 - anläggningar som inte längre kan erhålla långsiktig lönsam produktion på grund av myndighetsbeslut eller omfattande ombyggnader.

Begränsning i rätten till elcertifikat

Elcertifikatsystemet ska stödja utbyggnaden av nya anläggningar för produktion av el från förnybara energikällor samt torv. För att begränsa elkundens kostnad för bland annat äldre kommersiellt självbärande anläggningar finns en tidsbegränsning i rätten att tilldelas elcertifikat. Anläggningar som tagits i drift efter elcertifikatsystemets införande har rätt till elcertifikat i 15 år, dock längst till utgången av år 2035. De anläggningar som togs i drift före elcertifikatsystemets införande har rätt till elcertifikat till utgången av år 2012. Om anläggningen vid uppförandet eller ombyggnation fått statligt stöd efter den 15 februari 1998, enligt förordning (1998:22) om statligt bidrag till vissa investeringar inom energiområdet, har den rätt till elcertifikat till utgången av år 2014.

Kvotplikt

Elleverantörer är skyldiga att köpa in elcertifikat motsvarande en viss andel av den el de säljer, den så kallade kvotplikten. För att uppfylla kvotplikten deklarerar elleverantörerna varje år till Energimyndigheten hur mycket el de fakturerat sina kunder under föregående år samt lämnar in elcertifikat motsvarande en lagstadgad andel (kvot) av försäljningen. Deklarationen ska lämnas in senast den 1 mars varje år.

Även elintensiv industri som registrerats av Energimyndigheten samt elanvändare som använder el de själva importerat eller köpt på den nordiska elbörsen är kvotpliktiga. Kvotpliktiga är också de som använder el som de själva producerat, om mängden använd el uppgår till mer än 60 megawattimmar per beräkningsår och som har producerats i en anläggning med en installerad effekt som är högre än 50 kilowatt.

Vem gör vad?

Energimyndigheten och Svenska kraftnät har delat ansvar för elcertifikatsystemet och är tillsynsmyndighet respektive kontoföringsmyndighet. Myndigheterna har olika uppgifter enligt nedan.

Energimyndigheten:

- godkänner anläggningar för tilldelning av elcertifikat,
- ger förhandsbesked om möjligheterna till godkännande för tilldelning av elcertifikat,
- registrerar/avregistrerar kvotpliktiga samt granskar de kvotpliktigas deklarationer gällande kvotpliktig el,
- beslutar om förseningsavgifter för kvotpliktiga som inte lämnat in sin deklaration senast den 1 mars,
- beslutar om kvotpliktsavgift om kvotplikten inte uppfyllts,
- har tillsynsansvar när det gäller efterlevnaden av lag, förordning och föreskrifter om elcertifikat,
- informerar om elcertifikatsystemet,
- bevakar och analyserar utvecklingen på elcertifikatsmarknaden.

Svenska kraftnät:

- utfärdar elcertifikat baserat på mätvärden från elcertifikatsberättigad elproduktion,

- upprättar och driver elcertifikatregistret över innehav av elcertifikat,
- annullerar elcertifikat den 1 april enligt Energimyndighetens beslut,
- publicerar löpande information om antal utfärdade, omsatta och annullerade elcertifikat samt elcertifikatens medelpris, inklusive handel med Norge.

Viktiga datum i elcertifikatsystemet

1 mars: Senaste datum för kvotpliktiga att lämna in deklaration över den elförsäljning och elanvändning som ligger till grund för föregående års kvotplikt.

31 mars: Sista dagen för kvotpliktiga att se till att ett tillräckligt antal elcertifikat finns på deras elcertifikatkonto för att fullgöra kvotplikten.

1 april: Annullering av det antal elcertifikat som behövs för att fullgöra kvotplikten. Saknas det tillräckligt antal elcertifikat på kontot beslutar Energimyndigheten om kvotpliktsavgift.

Nytt regelverk om elcertifikat

Den 1 januari 2012 trädde en ny lag, en ny förordning och nya föreskrifter om elcertifikat i kraft. Med anledning av den nya lagen och förordningen om elcertifikat har Energimyndighetens föreskrifter och allmänna råd om elcertifikat (STEMFS 2011:4) ändrats. De förändringar som skett i föreskriften är anpassning till begrepp i lagen och förordningen. Formulären i STEMFS 2011:4 har förändrats dels med anledning av ändringar i lag och förordning, dels för att förenkla för aktörerna. I övrigt har anvisningstexten till hjälpkraftsavdraget förtydligats, 2 kap 6 §. Det finns också en ny skrivning i det allmänna rådet till 5 kap 1 § gällande omfattande ombyggnad.

I kort innebär det nya regelverket om elcertifikat följande:

Förändringar som berör innehavare av anläggning

• En tilldelningsperiod fastställs vid godkännande

Energimyndigheten fastställer nu en tilldelningsperiod i beslut om godkännande av anläggning för tilldelning av elcertifikat.

Det innebär att innehavaren redan vid godkännandet av anläggningen får veta vilket datum tilldelningen av elcertifikat kommer att upphöra. Tilldelningsperioden räknas som huvudregel från beslutet om godkännande och är högst 15 år. Om beslut om godkännande avser en ny tilldelningsperiod efter omfattande ombyggnad räknas tilldelningsperioden från den dag som anläggningen är att anse som ny. För anläggningar som godkänns för tilldelning för produktionsökning räknas tilldelningsperioden från den dag då den förnybara elproduktionen ökade.

- **Skärpta regler för vattenkraft**

För vattenkraft har reglerna skärpts för anläggningar som har tagits ur drift före den 1 juli 2001 och som sedan åter har tagits i drift efter utgången av 2002. En sådan anläggning kan godkännas för tilldelning av elcertifikat endast om det har gjorts sådana omfattande ombyggnader eller andra investeringar att anläggningen ska anses som en ny anläggning. Vidare har kraven skärpts gällande vattenkraftsanläggningar som tas i drift för första gången och har en installerad effekt som är högre än 1 500 kilowatt. Tilldelning av elcertifikat sker endast för produktionsökningen om den nya anläggningens produktion ersätter tidigare produktion.

- **Definitionen av biobränsle har ändrats**

Definitionen av biobränsle har ändrats genom 2 § förordningen (2011:1480) om elcertifikat. I den gamla förordningen (2003:120) om elcertifikat angavs vilka biobränslen som var godkända för tilldelning av elcertifikat. I den nya förordningen anges att med biobränsle avses material av biologiskt ursprung som används som bränsle. Det finns sedan definierat vad som inte avses med biobränsle:

1. fossila material eller torv,
2. osorterat avfall, oavsett innehåll, eller
3. föremål eller ämne som avses i punkt 2 men som har upphört att vara avfall efter en hantering som innebär återvinning.

Den nya definitionen av biobränsle innebär att det kan vara fler material av biologiskt ursprung som ger rätt till tilldelning av elcertifikat. Vidare är det tydligt att all form av osorterat avfall inte ger rätt till tilldelning.

- **Möjligt att fatta beslut om nedsättning av elcertifikat**

En ny typ av beslut som kan fattas av Energimyndigheten är nedsättning av tilldelning av elcertifikat. Ett beslut om nedsättning innebär att tilldelning av elcertifikat inte sker i enlighet med den bränslerapport som anläggningsinnehavaren har lämnat. Varje månad innan utfärdande av elcertifikat granskar Energimyndigheten de bränslerapporter som lämnas till Svenska kraftnät. Med ledning av vad som uppges i fritextfältet i bränslerapporten kan utfärdande av elcertifikat stoppas och utredas vidare om ett beslut om nedsättning av tilldelning ska ske. Ett beslut om nedsättning är möjligt att överklaga.

Förändringar som berör kvotpliktiga

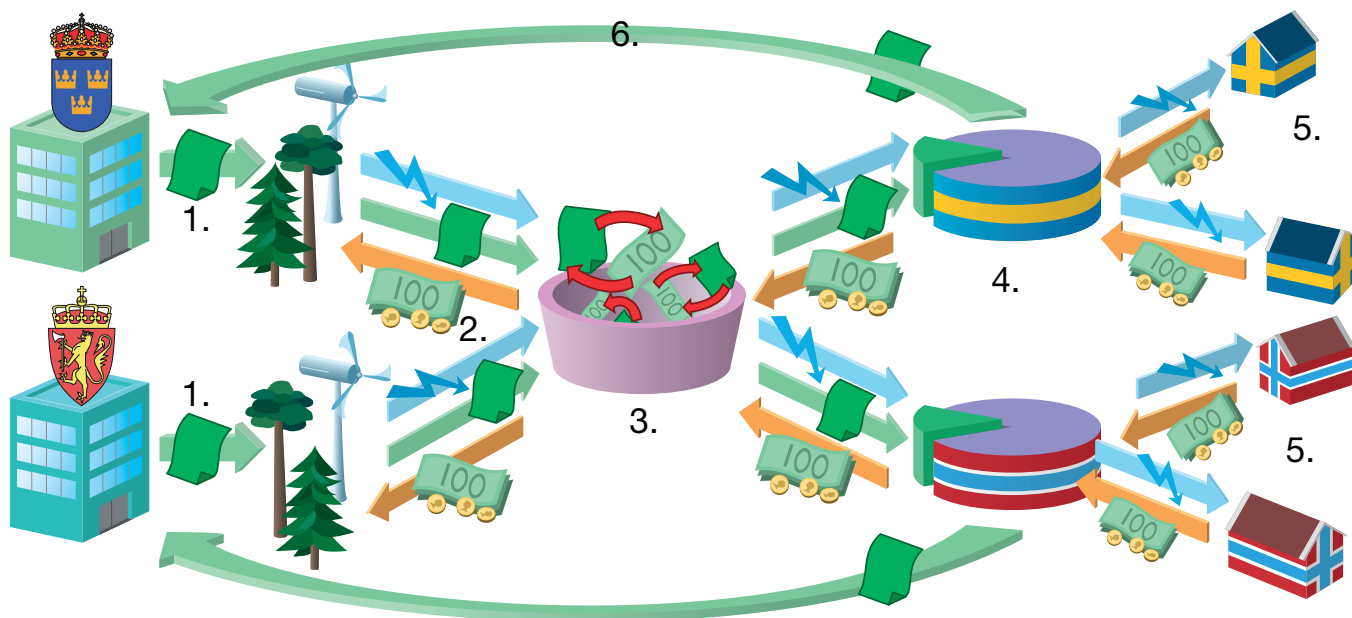
- **Kvotplikten tas bort för vissa elanvändare**

Kvotplikten tas bort för elanvändare som använder el som de själva har producerat om den använda mängden el uppgår till som mest 60 megawattimmar per beräkningsår eller om elen har producerats i en anläggning med en installerad effekt om högst 50 kilowatt.

- **Energimyndigheten fattar beslut om annullering**

Från och med annulleringen år 2012 är det Energimyndigheten som fattar beslut om annullering. Beslutet har tidigare fattats av Svenska kraftnät. Energimyndigheten kan besluta att fler elcertifikat ska annulleras än vad den kvotpliktiga har angivit i sin deklaration. I de fall ett sådant beslut fattas kommer det antal elcertifikat som utgör skillnaden mellan den kvotplikt som deklarerats och den kvotplikt som Energimyndigheten anser vara korrekt, att låsas på den kvotpliktiges konto i Cesar. Beslutet kan överklagas, vilket innebär att elcertifikaten antingen annulleras eller att låsningen av elcertifikaten upphör efter prövning av domstol.

Figur 1. Elcertifikatsystemet och en svensk-norsk elcertifikatsmarknad

1. Elproducenter får ett elektroniskt elcertifikat av svenska staten för varje producerad megawattimme (MWh) el från förnybara energikällor eller torv. Även Norge har ett elcertifikatsystem, där norska staten ger elcertifikat till producenter av förnybar el på samma sätt som i Sverige.

2. Elproducenterna kan sedan sälja elcertifikaten och får på så sätt en extra intäkt för sin elproduktion.

3. Handeln med elcertifikat sker på en öppen marknad där priset avgörs av tillgång och efterfrågan. På marknaden finns både svenska och norska elcertifikat. Priset på elcertifikat görs upp mellan köpare och säljare.

4. Köpare är svenska eller norska kvotpliktiga aktörer. Dessa är skyldiga att köpa elcertifikat som motsvarar en viss andel (kvot) av sin elförsäljning eller elanvändning, en så kallad kvotplikt. Kvotplikten storlek finns fastställd i lagen om elcertifikat och bidrar till en efterfråga på elcertifikat.

5. Om köparen är en elleverantör, ingår dennes kostnad för elcertifikaten som en del av det elpris som leverantören debiterar sina kunder. På så sätt bidrar alla elkunder i Sverige och Norge till utbyggnaden av förnybar el.

6. Den 1 april varje år ska de kvotpliktiga inneha på sitt elcertifikatkonto det antal elcertifikat som behövs för uppfylla kvotplikten i Norge respektive Sverige. Elcertifikaten annulleras sedan. I och med annulleringen måste de kvotpliktiga köpa nya elcertifikat för att uppfylla nästa års kvotplikt. På så sätt skapas hela tiden en efterfråga på elcertifikat.

Gemensam svensk-norsk elcertifikatsmarknad

Sedan den 1 januari 2012 har Sverige och Norge en gemensam elcertifikatsmarknad. Det innebär att handel med elcertifikat kan ske över landsgränserna. Målet för den gemensamma elcertifikatsmarknaden är, utöver det svenska målet på 25 TWh mellan åren 2002 och 2020, att det ska produceras ytterligare 13,2 TWh förnybar el mellan åren 2012 och 2020. Både Norge och Sverige har en lika hög ambitionsnivå under perioden.

En gemensam elcertifikatsmarknad gör att de förnybara resurserna används på ett effektivare sätt än om länderna arbetar var och ett för sig med att öka den förnybara elproduktionen. I och med att producenter av förnybar el kan få elcertifikat oavsett om elproduktionen sker i Norge eller Sverige kommer investeringar att ske där förhållandena och lönsamheten är bäst. I figur 1 beskrivs hur den gemensamma marknaden fungerar tillsammans med de två elcertifikatsystemen. Den gemensamma svensk-norska elcertifikatsmarknaden innebär en större marknad med fler aktörer. Detta förväntas leda till större konkurrens på marknaden bland annat då likviditeten ökar. Målet för ökad förnybar elproduktion kan uppnås på ett mer kostnadseffektivt sätt eftersom investeringar sker där förhållandena är mest gynnsamma, vilket bidrar till att hålla ned kostnaden för elkunden.

Den gemensamma marknaden gör det möjligt att handla med både svenska och norska elcertifikat för att uppfylla kvotplikten i Sverige och Norge. Även om marknaden är gemensam har länderna sina nationella lagstiftningar som styr elcertifikatsystemet i respektive land. Det betyder att även Norge har kvoter som skapar efterfrågan på elcertifikat. Kvoten i Norge är 0,03 för år 2012. Sedan ökar efterfrågan med nästan 1,5 miljoner elcertifikat per år vilket leder till att kvoten är 0,183 år 2020. I tabell 2 (se tabellavsnitt)

finns de svenska respektive norska kvoterna presenterade. De grundläggande principerna i elcertifikatssystemens utformning är gemensamma men det finns vissa skillnader. Här är några exempel:

- I Sverige är även torv berättigat till elcertifikat.
- Bioandel i blandat avfall ger elcertifikat i Norge.
- Anläggningar som tas i drift i Sverige efter 2020 får elcertifikat, men inte i Norge.
- Vissa mindre skillnader i undantagsregler för elintensiv industri.
- Möjlighet till tilldelning efter omfattande ombyggnad finns i Sverige, men inte i Norge.

Energimyndigheten förvaltar och utvecklar elcertifikatsystemet i Sverige. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har motsvarande uppgift i Norge. Myndigheterna tar även emot och godkänner ansökningar om elcertifikat. De registrerar och avregistrerar kvotpliktiga aktörer. Energimyndigheten och NVE utövar också tillsyn över respektive lands regelverk kring elcertifikat och informerar löpande om utvecklingen på elcertifikatsmarknaden i respektive land och om den gemensamma marknaden. Svenska kraftnät är registeransvarig och ansvarar för det svenska kontoföringssystemet Cesar. I Norge är det Statnett, med det norska kontoföringssystemet NECS, som har motsvarande roll.

Svenska kraftnät och Statnett utfärdar elcertifikat och i deras register har svenska respektive norska aktörer sina konton. Här annulleras också elcertifikaten efter beslut av Energimyndigheten respektive NVE vid tidpunkten för då kvotplikten ska vara uppfylld. Både Statnett och Svenska kraftnät tillhandahåller marknads- och prisinformation om handeln med elcertifikat, såväl inom som mellan länderna.

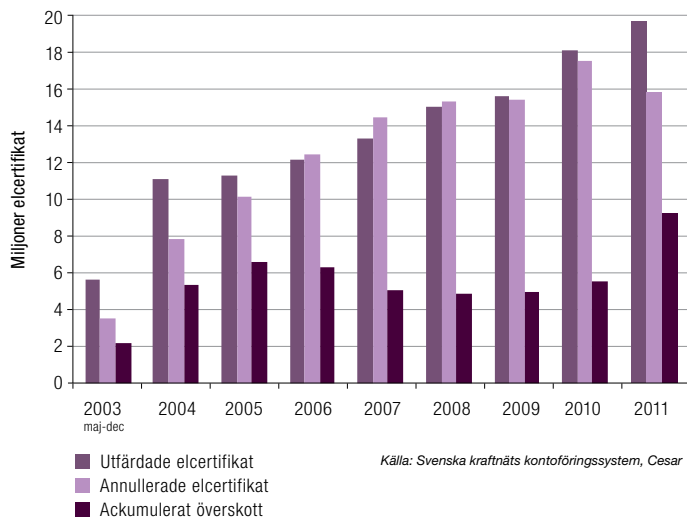
Utbud

Elcertifikat får en av Energimyndigheten eller NVE godkänd anläggning som producerar el från förnybara energikällor. Elcertifikaten tilldelas utifrån hur många megawattimmar förnybar el som anläggningen producerar. År 2011 fanns det fortfarande ett överskott på 8,8 miljoner elcertifikat.

Utbudet av elcertifikat styrs av antalet godkända anläggningar, deras elproduktion samt andel förnybart bränsle. Även yttre faktorer så som temperatur, nederbörd, vindtillgång och elbalans påverkar elproduktionen.

Skillnaden mellan efterfrågan på och produktionen av elcertifikat var för år 2011 cirka 3 300 000 elcertifikat. Det ger en förändring av överskottet som de fyra senaste åren varit omkring 5 miljoner elcertifikat till nära 9 miljoner certifikat.

Figur 2. Utfärdade elcertifikat, annullerade elcertifikat samt det ackumulerade överskottet under år 2003–2011

Överskottet är viktigt för elcertifikatsmarknaden

Det ackumulerade överskottet av elcertifikat på marknaden har kommit att diskuteras alltmer de senaste åren. Det finns några generella aspekter på överskottet att ha i minnet. Ett överskott behövs för att ge likviditet till marknaden och därmed ett utrymme för handel. Överskottet fungerar också som en buffert för att hantera mellanårsvariationer inom elcertifikatsystemet. Kalla, blåsiga och våta år ger överskott medan varma, vindfattiga och torra år ger underskott i förhållande till de normalår kring vilken kvotkurvan konstruerats. Det är också så att en tidigare lagd utbyggnad skapar ett överskott under en del av produktionsperioden medan ett underskott kan uppstå 15 år senare då produktionen fasas ut ur elcertifikatsystemet. Ett överskott kan också skapas genom att kvotpliktig elanvändning avviker från den prognos som gällde när kvoterna sattes. Den sistnämnda avvikelser justeras i samband med nästa översyn av elcertifikatsystemet, en så kallad kontrollstation, som sker ungefär vart fjärde år, nästa gång senast år 2015. Storleken på överskottet påverkar prisbildningen på elcertifikat, men den långsiktiga prisutvecklingen påverkas även av hur marknaden tror att överskottet kommer att utvecklas framåt i tiden.

Under elcertifikatsystemets inledande tre år skapades ett överskott till följd av en snabb utbyggnad av befintlig biokraft. Sedan följde en period då överskottet minskade i och med att utbyggnaden av ny kraft inte skedde i lika stor omfattning som kvoterna höjdes. På marknaden fanns då en oro över att det inom några år skulle uppstå underskott på elcertifikat. Under åren 2007 till 2010 har överskottet i princip varit oförändrat på cirka 5 TWh. År 2011 var andelen förnybar elproduktion hög samtidigt som elanvändning var låg. Detta resulterade i att överskottet ökade till nästan 9 TWh. Överskottet förväntas öka ytterligare något år till följd av en fortsatt kraftig utbyggnad

av förnybar el och att kvoterna som gäller till år 2012 inte ger tillräcklig efterfrågan för att svara mot utbudet. Den kvotpliktiga elanvändningen har varit betydligt lägre än de bedömningar som låg till grund för de nya kvoter som det beslutades om år 2006 för att nå, dåvarande målet, 17 TWh till 2016.

Från år 2013 har nya kvoter beslutats av riksdagen. Dessa är framtagna för att reducera överskottet och för att nå målet till år 2020. För en betydande volym äldre produktion kommer rätten till tilldelning av elcertifikat att upphöra från år 2013 till följd av tidsbegränsningen i tilldelningsperiod. Överskottet på elcertifikat förväntas minska under åren 2013–2014. Även i framtiden kommer överskottet att variera och vara beroende av hur kvotpliktiga elanvändning och utbyggnad utvecklas.

Sedan den 1 januari 2012 har Sverige och Norge en gemensam elcertifikatsmarknad vilket ger en ökad efterfrågan på elcertifikat. Det innebär också att överskottets procentuella andel av den totala efterfrågan på elcertifikat kommer att minska. Norges kvoter är satta utifrån en linjär utveckling med en ökad efterfrågan på nästan 1,5 TWh per år. Utbyggnadstakten i Norge de inledande åren kommer att ha påverkan på överskottet och Sveriges nuvarande överskott kommer att behövas om inte Norges utbud motsvarar efterfrågan.

Största delen av elproduktionen skedde i biobränsleanläggningar

Av den elproduktion som tilldelades elcertifikat under år 2011 skedde 52,2 procent av produktionen i biobränsleanläggningar och 3,3 procent i kraftvärmeanläggningar som använder torv. Även vindkraftsanläggningar med

30,8 procent och vattenkraftsanläggningar med 13,7 procent gav väsentliga bidrag till elproduktionen inom elcertifikatsystemet. Ett trettiotal solenergianläggningar tilldelades elcertifikat under 2011 men de producerade endast några hundra megawattimmar under året. Inga anläggningar för vågenergi eller geotermisk energi har hittills anmälts för att bli godkända i elcertifikatsystemet.

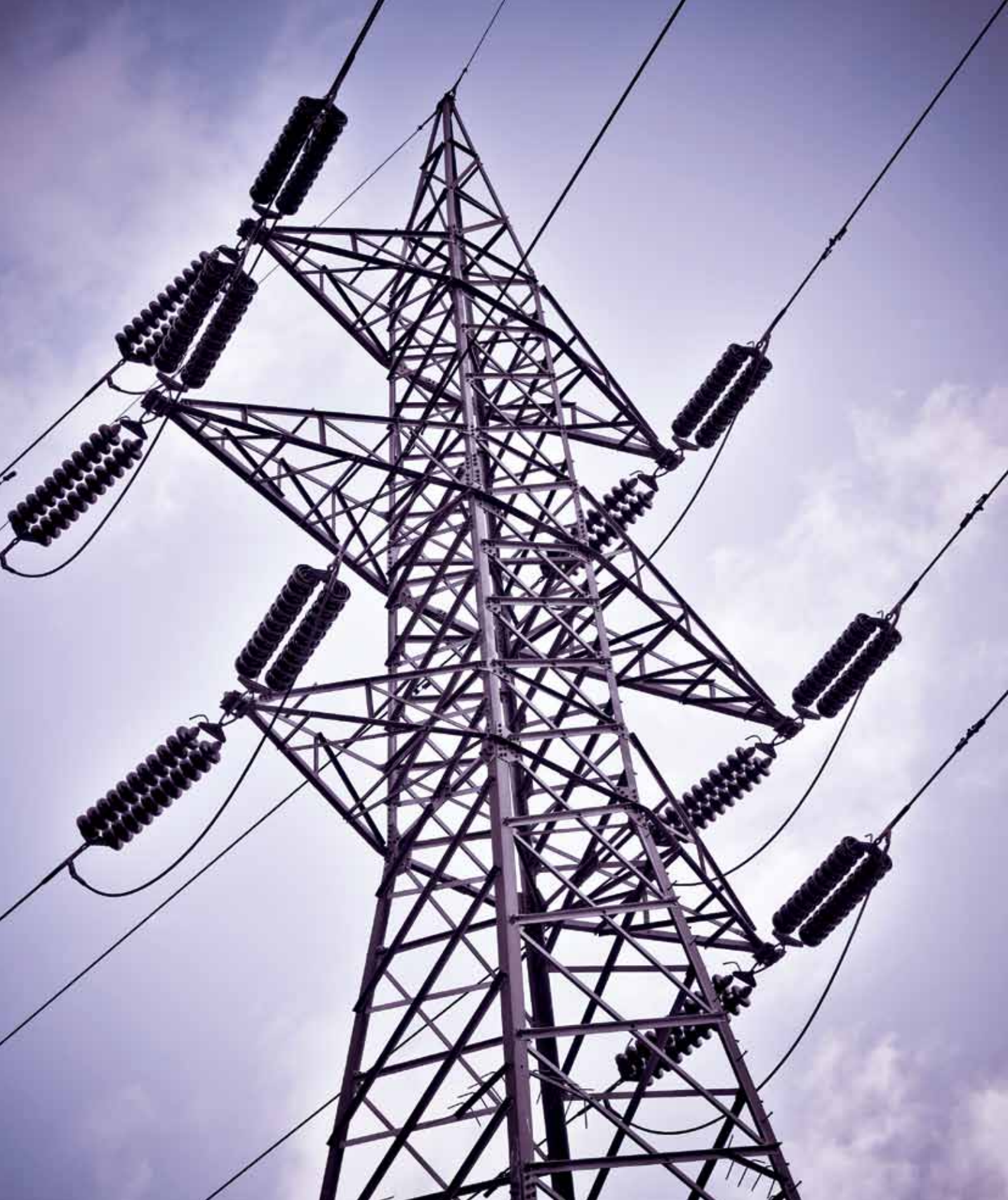
Under år 2011 tilldelades elcertifikat till 3 034 anläggningar. Dessa anläggningar var fördelade på följande energikällor: 31 solenergianläggningar, 170 biobränsleanläggningar, 1 200 vattenkraftsanläggningar och 1 633 vindkraftsanläggningar. 53 anläggningar är godkända med avseende på produktionsökning inom storskalig vattenkraft.

Totalt har 323 nya anläggningar godkänts för tilldelning av elcertifikat under år 2011 och har tilldelats elcertifikat under året.

Det finns två grupper av producenter i elcertifikatsystemet

Producenterna av elcertifikatsberättigad el kan beskrivas som två grupper. Den ena har ett fåtal stora företag som svarar för huvuddelen av produktionen. Den andra har ett stort antal producenter som var och en har en förhållandevis liten produktion. För år 2011 tilldelades 96 procent av producenterna elcertifikat för en total elproduktion på 50 GWh eller lägre. De elcertifikat dessa företag erhöll motsvarar 27 procent av totalt utfärdade elcertifikat år 2011. De tre största producenterna stod för 21 procent av den elcertifikatsberättigade elproduktionen, vilket är i stort sett oförändrat från tidigare år.

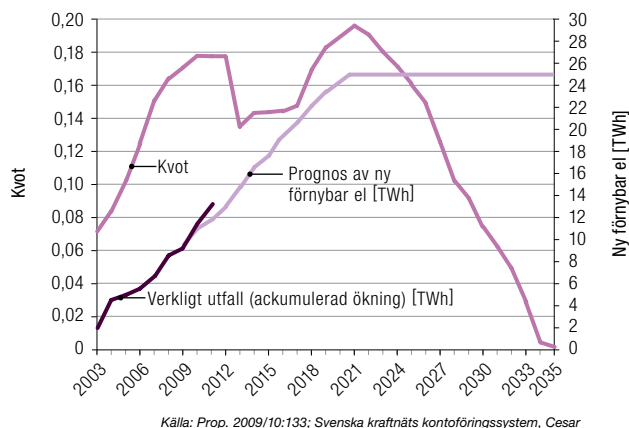
Efterfrågan

Den första juli 2010 beslutade riksdagen om justerade och nya kvoter. Syftet med lagändringen är att elcertifikatsystemet ska bidra till att nå det nya målet om att öka produktionen av el från förnybara energikällor med 25 TWh från 2002 års nivå fram till år 2020.

Efterfrågan på elcertifikat skapas genom att elleverantörer och vissa elanvändare är skyldiga att köpa elcertifikat motsvarande en viss andel av sin elförsäljning och/eller elanvändning. Denna andel, eller kvot, är lagstadgad för varje kalenderår och är utformad för att skapa en ökande efterfrågan på elcertifikat. Avsikten med elcertifikatsystemet är att öka produktionen av el från förnybara energikällor. Både konkurrenstryck och teknikutveckling har varit långsiktigt viktiga utgångspunkter för att sänka kostnaderna för elproduktion från förnybara energikällor och på så sätt nå det uppsatta målet. För att detta ska ske måste kvotplikten höjas över tiden. Våren 2010 beslutade riksdagen om höjda kvoter för åren 2013–2030 samt nya kvoter för åren 2031–2035.

Tabell 2 (se tabellavsnitt) och figur 3 visar kvotens storlek och utveckling mellan år 2003 och år 2035. Utformningen av kvoten gör att efterfrågan är relativt prisoelastisk till följd av att de kvotpliktiga har incitament att köpa in elcertifikat upp till ett pris som är 50 procent högre än årsgenomsnittet. Detta eftersom de måste betala en kvotpliktsavgift som är 150 procent av medelpriset på elcertifikat ett år bakåt i tiden från annulleringen, per elcertifikat som inte annullerats.

Figur 3. Kvot för år 2003–2035 och den prognostiserade nya förnybara elproduktionen samt verkliga utfallet av den förnybara elproduktionen

Kvotpliktens storlek varierar

De kvotpliktiga företagen är elleverantörer, elintensiv industri samt elanvändare som har använt el som de importerat eller köpt på den nordiska elbörsen. Kvotpliktiga är också de som använder el som de själva producerat, om mängden använd el uppgår till mer än 60 megawattimmar per beräkningsår och som har producerats i en anläggning med en installerad effekt som är högre än 50 kilowatt. Omfattningen av elförsäljningen alternativt elanvändningen är mycket olika bland de kvotpliktiga företagen

vilket skapar stora skillnader i kvotpliktens storlek. 81 procent av de kvotpliktiga hade en kvotplikt på 10 000 elcertifikat eller lägre under år 2011. Det motsvarar en kvotpliktig elförsäljning/elanvändning på 7 GWh i medeltal. Kvotplikten för dessa företag och privatpersoner motsvarar endast cirka 4 procent av den totala kvotplikten. De tre största elleverantörerna i elcertifikatsystemet har en kvotplikt som motsvarar 33 procent av den totala kvotplikten vilket är i stort sett oförändrat sedan tidigare år.

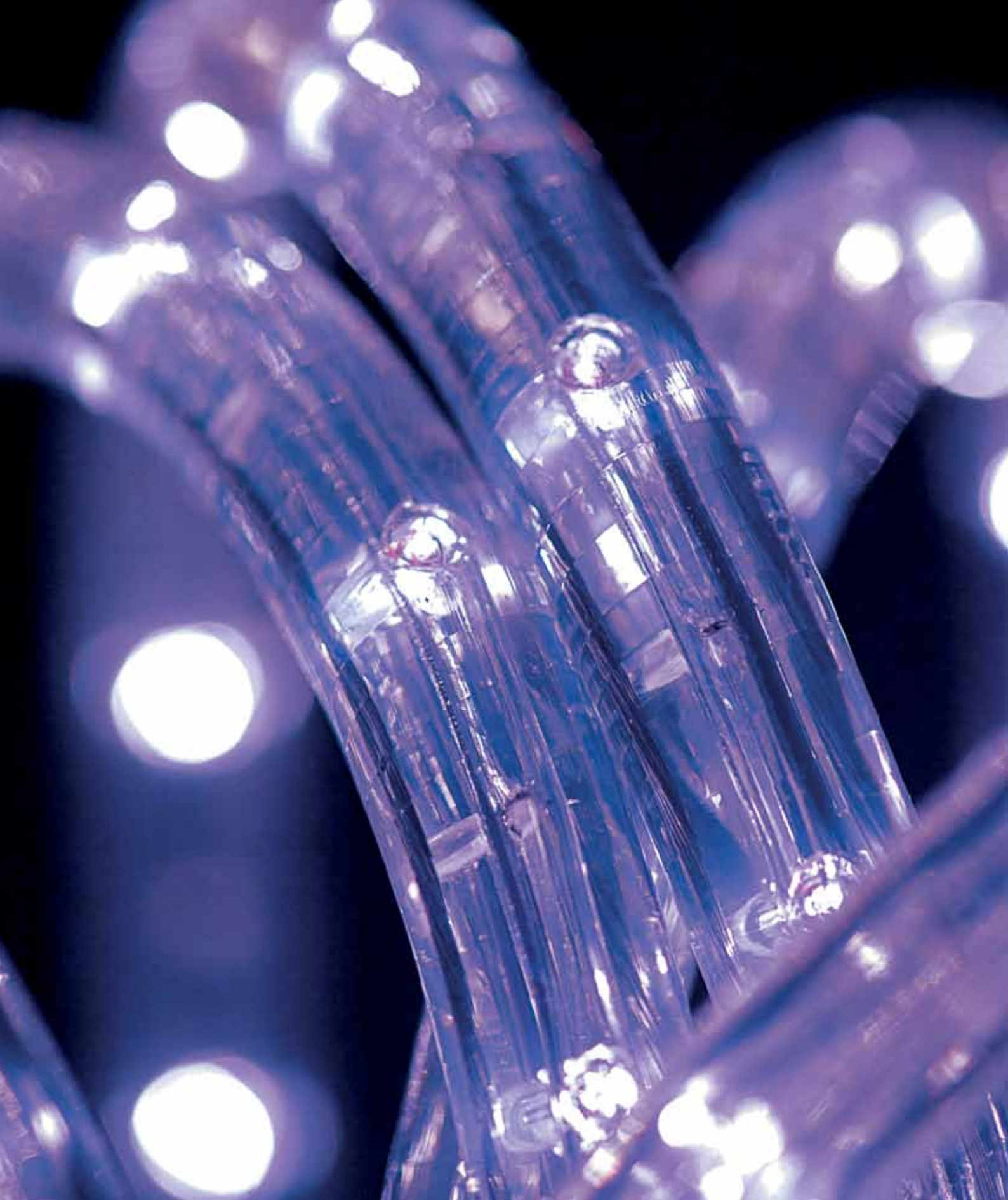
Elintensiv industri har undantag från kvotplikten

Frikraft samt el som används som hjälpkraft vid elproduktion är undantagen kvotplikt. Även förlustel som krävs för att upprätthålla nätets funktion är undantagen kvotplikt. Elintensiv industri registrerad av Energimyndigheten är undantagna kvotplikt för el som används i tillverkningsprocesser, medan övrig elanvändning i företaget är kvotpliktig. För att den elintensiva industrin ska kunna få undantaget från kvotplikten måste de anmäla sig och registreras hos Energimyndigheten samt deklarerat sin elanvändning i likhet med övriga kvotpliktiga. Skälet till att dessa företag får undantaget från kvotplikten är att den svenska elintensiva industrins internationella konkur-

renskraft inte ska påverkas av de högre elkostnader som kvotplikten skulle medföra. Det är även möjligt att registrera endast en del av ett företag som utgör en egen verksamhet eller verksamhetsgren. År 2011 var cirka 450 företag registrerade som elintensiva och den elanvändning som var undantagen kvotplikt uppgick till 40,3–41,3 TWh.

Andelen annullerade elcertifikat är nära 100 procent

Elcertifikatsystemet är konstruerat så att de kvotpliktiga ska köpa elcertifikat för att uppfylla sin kvotplikt. De kvotpliktiga lämnar årligen in en deklaration, senast den 1 mars, över såld respektive använd el under föregående år. De inlämnade uppgifterna ligger till grund för beräkning av kvotplikten. Annullering av elcertifikat sker den 1 april utifrån de kvotpliktigas deklarationer. I de fall elcertifikat fattas, helt eller delvis, måste den kvotpliktige betala en kvotpliktsavgift till staten. Kvotpliktsavgiften är 150 procent av det volymvägda medelpriset på elcertifikat under perioden från och med den 1 april beräkningsåret till och med den 31 mars påföljande år. Andelen annullerade elcertifikat med hänseende på kvotplikten har, bortsett från elcertifikatsystemets första år, varit över 99 procent, vilket framgår av tabell 1 (se tabellavsnitt).

Handel med elcertifikat

Elcertifikat är ett bevis som innehåller uppgift om att en megawattimme förnybar el har producerats. Både producenter och kvotpliktiga har ett konto i Svenska kraftnäts elektroniska kontoföringssystem Cesar. Vid handel sker överföringar av elcertifikaten från en säljares konto till en köparens konto i Cesar.

Handeln på elcertifikatsmarknaden sker genom bilaterala avtal mellan producenter och kvotpliktiga samt via mäklare. Mäkling har över tiden visat sig vara lämpligt då marknadens aktörer har olika förutsättningar i handeln. Elcertifikathandeln sker såväl med elbolag som har professionella handelsavdelningar som med industri och fjärrvärmebolag samt mindre elleverantörer och producenter som endast handlar ett fåtal gånger per år. Mångfalden av och variationen mellan säljare och köpare har medfört att informationsbehovet är olika stort kring till exempel pristrender, handlade volymer, avtalsformer och prisnivåer. Aktuella priser på elcertifikaten publiceras löpande av Svensk Kraftmäkling (SKM) på deras hemsida www.skm.se. SKM redovisar även historiska vecko- och månadsmedelvärden för elcertifikatspriset.

Hälften av all handel sker via mäkling

De avtal som tecknas gällande handel med elcertifikat är spotkontrakt vilket innebär omedelbar leverans och betalning av elcertifikaten samt terminskontrakt. Terminskontrakt betyder att ett pris fastställs vid handelstillfället och leverans och betalning sker i framtiden. Den mest likvida handeln är kommande marskontrakt samt spotkontrakt.

De utgör vardera cirka en tredjedel av den årliga handeln. Kontrakten för mars 2012 förväntas utgöra runt en femtedel. Andelen elcertifikat som mäklas i den noterade handeln bedömdes av SKM vara omkring 50 procent år 2009 medan 50 procent uppskattningsvis görs internt eller direkt mellan olika aktörer. Handeln av elcertifikat bedrivs relativt kontinuerlig över året.

När ett elcertifikat flyttas från ett konto till ett annat registreras det avtalade priset i Svenska kraftnäts kontoföringssystem Cesar. Medelpriset som presenteras i Cesar är det uppvägda medelpriset för alla transaktioner under den aktuella tidsperioden och ska därför inte ses som ett marknadspris på elcertifikat. Det händer dock att priset i Cesar används som referenspris vid vissa affärer på elcertifikatsmarknaden.

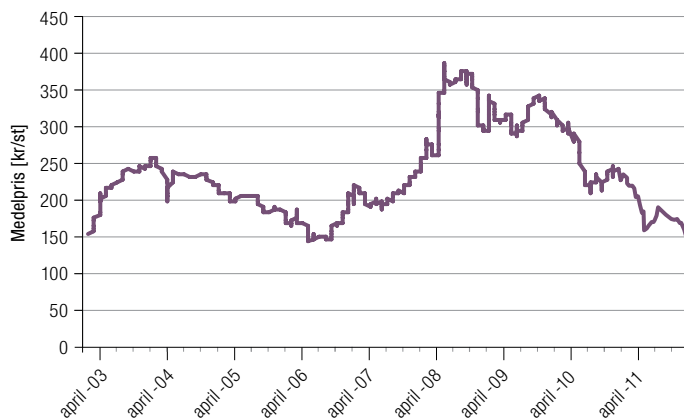
Producenter av elcertifikatsberättigad el har olika förutsättningar när det gäller att sälja sina tilldelade elcertifikat. I första hand finns skillnader mellan små och stora producenter, där de små producenterna i större utsträckning är beroende av att kontinuerligt sälja sina elcertifikat för att kunna tillgodoräkna sig intäkter och därmed upprätthålla produktionen. Bland de större producenterna är det vanligt att elcertifikatsintäkterna inte är direkt kopplade till fortsatt produktion, vilket gör att dessa producenter har en möjlighet att invänta ett bättre pris innan de säljer. Främst är det dock de företagsspecifika förutsättningarna som avgör när och hur elcertifikat säljs där konjunktursvängningar och likviditetsbehov kan vara avgörande faktorer för handelstillfället.

Marknaden bestämmer priset på elcertifikat

Priset på elcertifikaten bestäms på en konkurrensutsatt marknad av samspelet mellan utbud och efterfrågan. Likviditet är viktigt för att prisbildningen ska anses vara tillförlitlig och här har marknadens aktörer ett gemensamt ansvar för att medverka i den publika handeln. Ett marknadsbaserat styrmedel kräver att ett marknadspris handlas fram och att avslutstidpunkt och prisinformation publiceras. Likviditeten i marknaden har med åren förbättrats dels genom att marknaden i sig växer genom kvotpliktens utveckling, dels genom ökat behov av en prispreferens för elavtal och investeringar och elcertifikathandels utveckling.

Ett flertal faktorer inverkar på prisbildningen som till exempel förväntad efterfrågan på el och förväntad tillkommande ny produktion såväl som förändringar i elcertifikatsystemet på grund av politiska beslut. Alla dessa faktorer vägs samman av marknadens aktörer vid handelstillfället och därigenom blir det handlade priset en indikator på förväntad tillgång och efterfrågan på elcertifikaten. Förväntar sig marknaden brist stiger elcertifikatspriset och vice versa. I figur 4 visas prisutvecklingen på elcertifikat vid spothandel sedan elcertifikatsystemet startade den 1 maj 2003.

Figur 4. Medelpris för elcertifikat vid spothandel under år 2003-2011

Källa: SKM Svensk Kraftmätning AB

Elkundens bidrag till förnybar elproduktion

Producenter som producerar el med förnybara energikällor erhåller ekonomiskt stöd genom att sälja elcertifikat. Stödet betalas direkt främst av elleverantörer när dessa köper elcertifikat och därigenom indirekt av elkunden via elräkningen. År 2011 var den genomsnittliga kostnaden för en elkund 4,4 öre per kWh. För många av elkunderna tillkommer även moms och transaktionskostnader.

Sedan år 2002 har Sveriges elproduktion från förnybara energikällor inklusive torv ökat med 13,3 TWh. Att elproducenterna väljer att satsa på förnybara energikällor beror till hög grad på den extra intäkt som erhålls via elcertifikaten.

Elkunden betalar för elcertifikatsystemet

Det är elleverantören som köper elcertifikat men det är elkunden som betalar för elcertifikatsystemet indirekt genom elleverantörens elfaktura. Alla pengarna som betalas in av elkunderna går dock inte till producenterna. Viss del av pengarna går till moms, kvotpliktsavgifter och transaktionskostnader hos elleverantörer såsom administration, löner, mäklrarvoden, avgifter och riskkostnader. Sedan den 1 januari 2007 ingår elleverantörens kostnad för elcertifikat som en del av elpriset vid fasta avtal vilket gör det svårare att idag fastställa elkundens kostnad för elcertifikat. Ändringen infördes för att uppnå bättre kostnadseffektivitet och för att elkunderna lättare ska kunna göra prisjämförelser av den totala elkostnaden mellan olika elleverantörer.

Hushållen står för ungefär hälften av kostnaden

Under 2011 var elkundens kostnad för den förnybara elproduktionen cirka 4,1 miljarder kronor. Till det tillkommer för vissa elkunder både moms och transaktionskostnader. Det finns flera typer av elkunder som betalar för elcertifikaten. Den största andelen är hushållen som står för cirka 45 procent av den kvotpliktiga elanvändningen. Servicesektorn står för 29 procent medan den kvotpliktiga industrin står för 17 procent. Resterande 9 procent är bland annat transporter, jordbruk och fjärrvärme.

Kostnadsuppskattning för elkunden

Följande formel kan användas för att göra en uppskattning över hur mycket ett visst elcertifikatpris motsvarar i kostnad för elkunden, i öre per kWh:

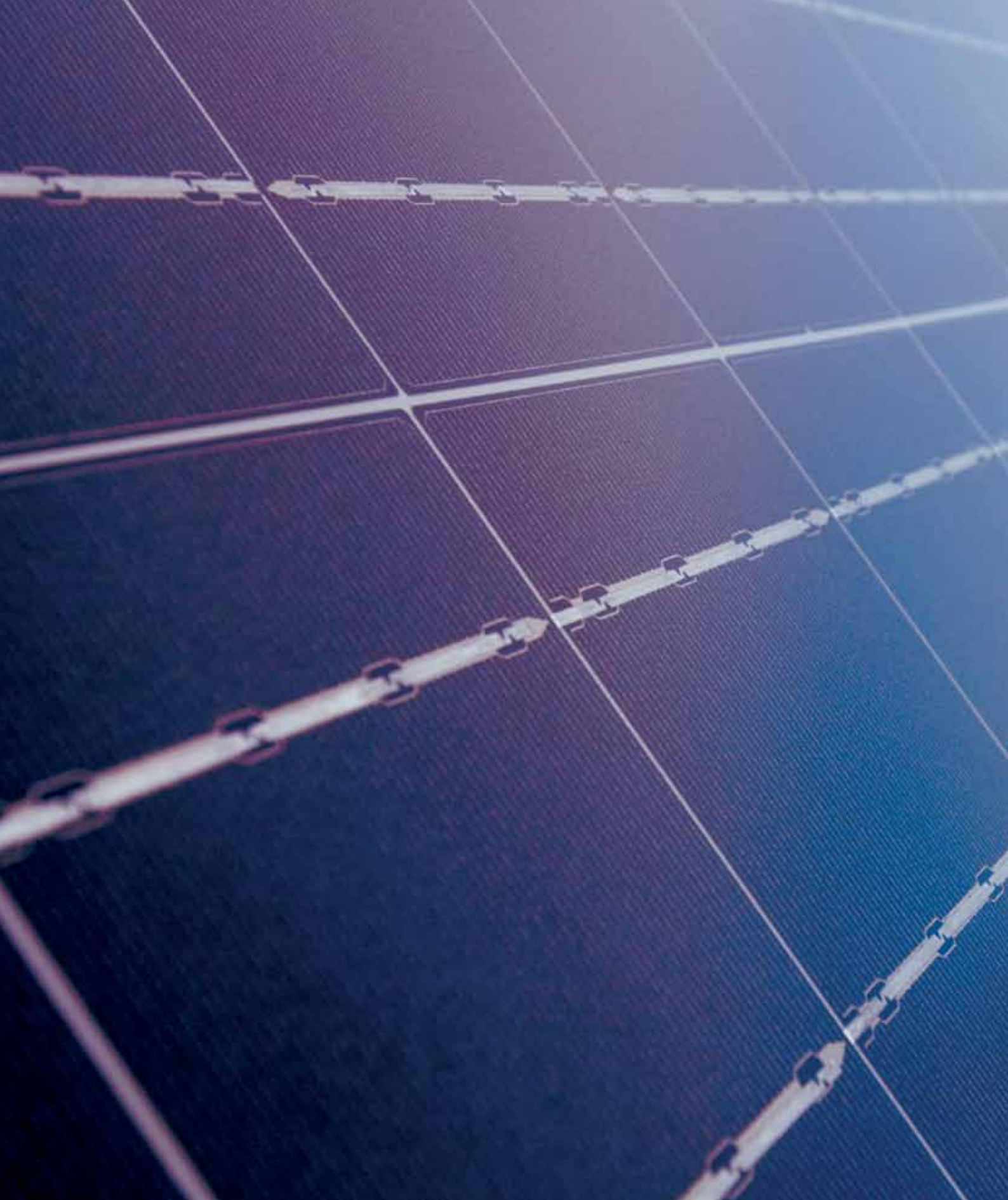
$$\frac{\text{Elcertifikatspris [kr/MWh]} \cdot \text{årets kvot}}{10} = \text{kostnad elkund [öre/kWh]}$$

I figur 5 har kostnaden uppskattats utifrån rådande spotpris på elcertifikat från år 2003 och framåt. Observera att en enskild kunds slutgiltiga kostnad kan variera mycket då elcertifikat inte enbart handlas på spotmarknaden och att många elkunder inte har rörlig elcertifikatskostnad. För många elkunder tillkommer också moms och transaktionskostnader. Den totala kostnaden för elcertifikat på årsbasis nedräknat till en genomsnittlig kostnad för elkunder finns i tabell 3 (se tabellavsnitt).

Figur 5. Elkundens kostnad för elcertifikat i öre per kWh under år 2003–2011

Källa: Energimyndigheten, elcertifikatspris från SKM Svensk Kraftmäklare AB

Elproduktion inom elcertifikatsystemet

Elcertifikat tilldelas den som producerar el från en eller flera förnybara energikällor eller torv och som har fått sin anläggning godkänd av Energimyndigheten. Hittills har producenter med elproduktion från biobränslen och torv, vind- och vattenkraft samt sol tilldelats elcertifikat. Under år 2011 uppgick elproduktionen från de förnybara energikällorna och torv till 19,8 TWh, vilket är en ökning med 13,3 TWh jämfört med år 2002.

Den elcertifikatsberättigade elproduktionen har ökat sedan elcertifikatsystemets start. Ökningen består av etableringar av nya anläggningar och ökad produktion av el från biobränslen tack vare att högre andel förnybara bränslen används eller att kapacitetsutbyggnad skett i befintliga biobränsleanläggningar. Tabell 4 (se tabellavsnitt) ger ytterligare information om hur den elcertifikatsberättigade elproduktionen har utvecklats från år 2003 till och med år 2011. En anläggning kan bestå av en eller flera produktionsenheter, till exempel kan en vindkraftspark med flera kraftverk, det vill säga produktionsenheter, vara en anläggning.

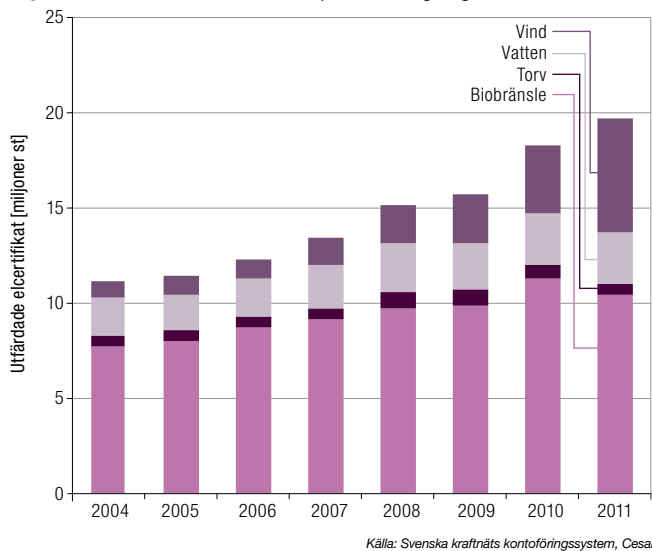
Den elcertifikatsberättigade elproduktionen var 19,8 TWh

Under år 2011 uppgick den elcertifikatsberättigade elproduktionen till 19,8 TWh. Av dessa fanns 6,5 TWh redan år 2002. I jämförelse med år 2002 är det en ökning med 13,3 TWh. Figur 6 visar hur de utfärdade elcertifikaten fördelades mellan olika energikällor år 2004 till och med år 2011.

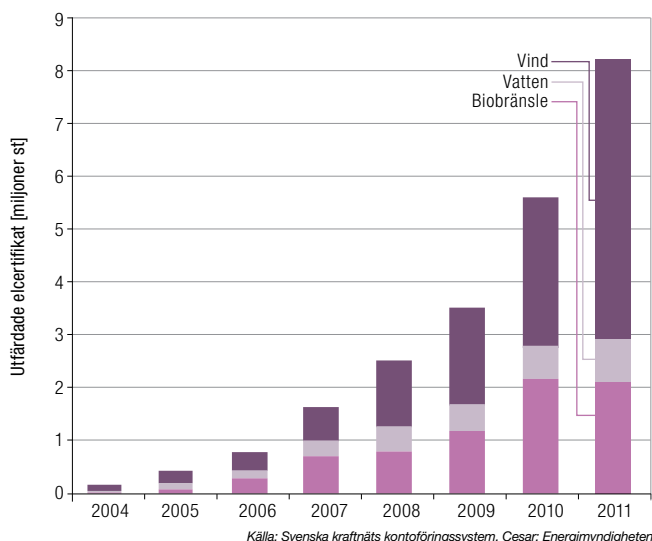
Hittills har 1 613 nya anläggningar tagits i drift

Elproduktion från förnybara energikällor kan ökas genom etableringar av nya anläggningar eller produktionsökningar i befintliga anläggningar. Under år 2011 har det producerats el från 1 613 nya anläggningar, vilka har tagits i drift mellan elcertifikatsystemets start den 1 maj 2003 och den 31 december 2011. I figur 7 visas att dessa nya anläggningar tillsammans producerade 8,2 TWh under 2011. Tabell 5 (se tabellavsnitt) innehåller ytterligare fakta om nya anläggningar.

Figur 6. Utfärdade elcertifikat för respektive energislag under år 2004–2011

Figur 7. Utfärdade elcertifikat till nya anläggningar för respektive energislag under år 2004–2011

Vindkraft

Vindkraften står idag för drygt fyra procent av Sveriges totala elproduktion. Det finns dock potential för vindkraften att bidra betydligt mer till elproduktionen, vilket gör vindkraften till ett politiskt prioriterat område. Riksdagen har satt upp en planeringsram som innebär att det inom samhällsplaneringen ska skapas förutsättningar för en vindkraftsutbyggnad motsvarande 30 TWh till år 2020, varav 20 TWh till lands och 10 TWh till havs.

Den tekniska utvecklingen inom vindkraftsområdet har varit explosionsartad. För 20 år sedan byggdes det vindkraftverk med effekt på några 100 kW. I dag byggs vissa vindkraftverk på över 7 MW, i Sverige är verk mellan 2 och 3 MW vanliga. Hittills har utbyggnaden skett mest i inlandet eller i kustnära områden. Men det finns även ett fåtal havsbaserade anläggningar. I Sverige togs till exempel Lillgrund vindkraftspark i drift år 2007. Vindkraft till havs är dock än så länge dyrare än vindkraft på land och kräver högre ersättningsnivåer. Med riktade forskningsinsatser och genom erfarenhet från flera projekt bör kostnaden i framtiden sänkas.

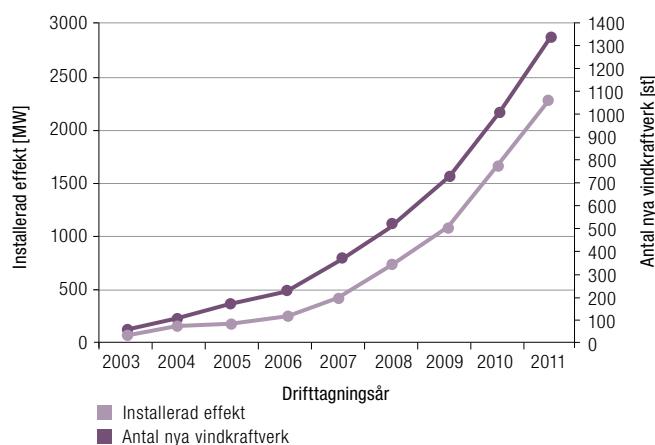
1 633 vindkraftsanläggningar fick elcertifikat

Under år 2011 tilldelades 1 633 vindkraftsanläggningar elcertifikat. Flera närliggande produktionsenheter som har en gemensam inmatningspunkt på ledningsnätet räknas som en anläggning. Totalt bestod anläggningarna av 1 947 vindkraftverk varav 67 av vindkraftverken är havsbaserade. Den sammanlagda installerade effekten år 2011 var 2 688 MW vilket kan ses i tabell 6 (se tabellavsnitt). Figur 8 visar det totala antalet nya vindkraftsanläggningar i elcertifikatsystemet och deras installerade effekt.

Elproduktionen från vindkraftverk ökade med 75 procent

Vindkraftsproduktionen varierar med vindtillgången och förändras därmed över tid beroende på väderförhållanden. År 2010 var förhållandevis vindfattigt medan år 2011 var ett vindrikt år. Under år 2011 uppgick den totala elproduktionen i vindkraftverken till cirka 6,1 TWh vilket är en ökning med 75 procent från föregående år.

Figur 8. Totalt antal nya vindkraftverk i elcertifikatsystemet och deras installerade effekt under år 2003-2011

Källa: Svenska kraftnäts kontoföringssystem, Cesar; Energimyndigheten

Biobränsle och torv

Sverige har med sina stora skogs- och åkerarealer goda förutsättningar att producera biobränslen. Sett ur ett systemperspektiv anser Energimyndigheten att kraftvärme är ett mycket effektivt sätt att använda bioenergi då mycket av den inneboende energin i bränslet kan utnyttjas när både el och värme produceras samtidigt. Den producerade värmen kan utnyttjas i ett fjärrvärmesystem eller i industriella processer. Om värmen används inom industrin benämns kraftvärmen som industriellt mottryck. Då ång- eller värmebehovet oftast är det som styr produktionen av el erhålls en jämnare, säkrare och mer förutsägbar elproduktion än från många andra förnybara kraftslag, som till exempel vindkraft, vilket är positivt för effektbalansen i nätet. Elbehovet i Sverige är också störst under vintern vilket sammanfaller med när kraftvärmeverken producerar mest el. Sedan början av 1980-talet har allt större andel biobränslen använts i kraftvärmeanläggningarna. Elcertifikatsystemet har inneburit ytterligare incitament för omställningen till förnybara bränslen i kraftvärmeverk.

Torv ingår i elcertifikatsystemet

Torv är en inhemsk energitillgång som i strikt mening inte klassificeras som förnybart bränsle. Trots detta utökades elcertifikatsystemet den 1 april 2004 till att även omfatta torv som bränsle i kraftvärmeanläggningar. Motiveringen till förändringen var miljöhänsyn. Genom att göra elproduktion från förbränning av torv elcertifikatsberättigad skulle man kunna undvika att torv som bränsle i kraftvärmeverk konkurrerades ut av kol. Under år 2011 var antalet anläggningar som använde torv 22 stycken. Elproduktionen var cirka 657 GWh, vilket är en minskning med 135 GWh jämfört med år 2010.

Bioenergi är det största energislaget i elcertifikatsystemet

Inom elcertifikatsystemet delas biobränsleanläggningar upp i kraftvärme, industriellt mottryck och biogas. Samtliga godkända biobränsleanläggningar i elcertifikatsystemet rapporterar varje månad in total elproduktion, andel tillförd energimängd från biobränsle och torv samt övriga bränslen. Elcertifikat tilldelas sedan producenten för den del av elproduktionen som baseras på biobränsle och torv. I figur 9 visas elproduktionen i godkända biobränsleanläggningar år 2003 till och med år 2011. Andelen använda förnybara bränslen samt torv för elproduktionen skiljer sig åt mellan biogas- och kraftvärmeanläggningar samt anläggningar för industriellt mottryck, vilket ses i tabell 7 (se tabellavsnitt).

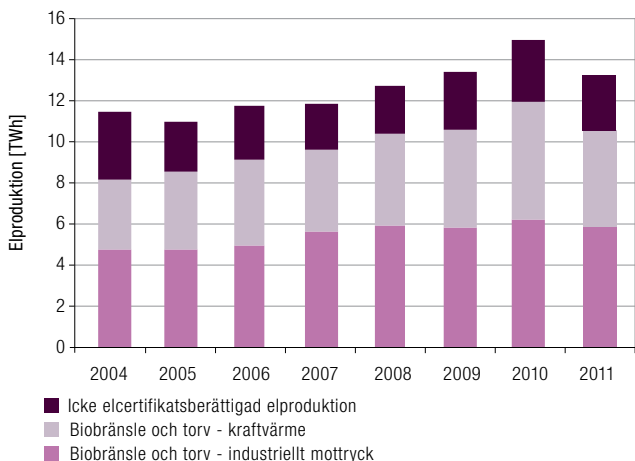
År 2011 producerade biobränsleanläggningarna 10,3 TWh förnybar el exklusive torv jämfört med de totalt 19,8 TWh elcertifikatsberättigad el som alla anläggningarna i elcertifikatsystemet producerade. Därmed blir bioenergi det absolut största energislaget i elcertifikatsystemet. Inklusiv torv producerade anläggningarna 11,0 TWh förnybar el. Av de 11,0 TWh produceras årligen ungefär 9–10 TWh i biobränsleanläggningar som togs i drift före införandet av elcertifikatsystemet. I samband med inträdet i elcertifikatsystemet ökade den årliga produktionen av förnybar el inklusive torv i dessa anläggningar med ungefär 3,5 TWh genom bland annat ökning av andelen biobränslen och effekthöjningar. Den utvecklingen fortsätter, om än i långsammare takt, och från år 2004 till och med år 2010 har elproduktionen ökat med ungefär 20 procent i dessa anläggningar. Det är däremot inte bara äldre anläggningar som bidrar till produktionen, nya biobränsleanläggningar registreras årligen i elcertifikatsystemet. I figur 10 visas utvecklingen av det totala antalet nya anläggningar samt deras installerade effekt från år 2003 till och med år 2011.

Biprodukter från skogsindustrin är vanligaste bibränslet

El från en anläggning som helt eller delvis producerar el från bibränslen samt torv berättigar till elcertifikat. De bibränslen som inkluderas i elcertifikatsystemet är definierade i förordning (2011:1480) om elcertifikat.

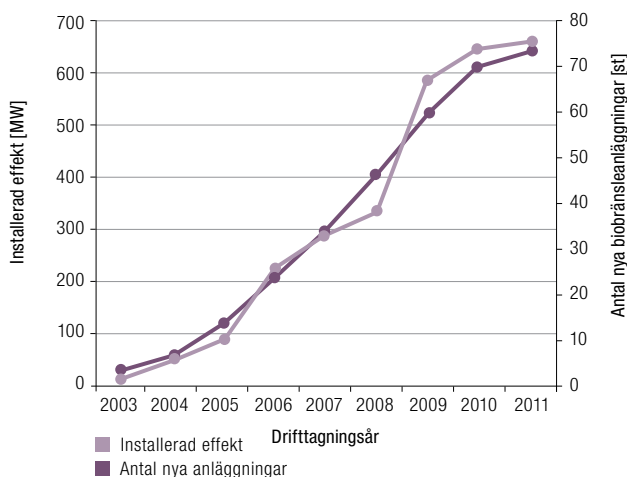
Biprodukter från skogsindustrin som inkluderar returlutar är det vanligaste bibränslet som tilldelas elcertifikat tätt följt av biprodukter från skogsbruk, till exempel avverkningsrester. Även övrigt träavfall och torv används i stor utsträckning, vilket visas i figur 11 och tabell 8 (se tabellavsnitt). Tabell 8 visar också att fördelningen mellan olika förnybara bränslen inte har förändrats nämnvärt under de år som elcertifikatsystemet funnits. Uppgifterna i tabellen baseras på anläggningsägarnas inlämnade bibränsledeklARATIONER. Under år 2003 var detaljeringsgraden på deklARATIONEN lägre, vilket innebär att produktionen detta år inte kan delas upp i samtliga kategorier. År 2009 delades biprodukter från skogsbruk/skogsindustrin upp i biprodukter från skogsbruk och biprodukter från skogsindustrin.

Figur 9. Elproduktion i godkända biobräsleanläggningar under år 2004–2011

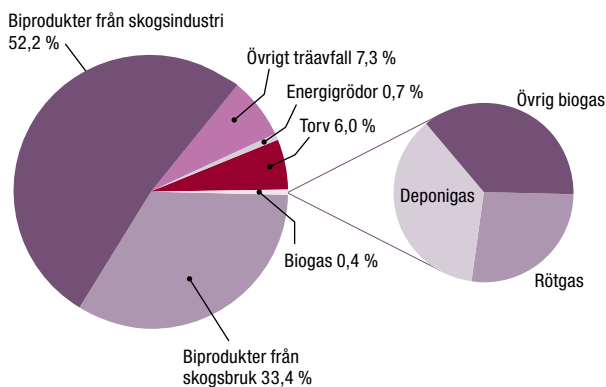
Källa: Svenska kraftnätets kontoföringssystem, Cesar

Figur 10. Totalt antal nya biobräsleanläggningar registrerade i elcertifikatsystemet och deras installerade effekt under år 2003–2011

Källa: Svenska kraftnätets kontoföringssystem, Cesar; Energimyndigheten

Figur 11. Använt biobräsle inom godkända biobräsleanläggningar under år 2011

Källa: Svenska kraftnätets kontoföringssystem, Cesar

Vattenkraft

Vattenkraften är en historiskt mycket viktig energikälla i Sverige och numera står den i genomsnitt för närmare hälften av elproduktion i landet. Byggnationer av nya anläggningar och produktionshöjande åtgärder i befintliga anläggningar innebär i regel mycket stora investeringar. För att öka elproduktionen från vattenkraften har anläggningar därför rätt till elcertifikat i följande omfattning:

- småskalig vattenkraft som vid utgången av april 2003 var i drift och hade en installerad effekt som inte var högre än 1 500 kW per produktionsenhet,
- nya anläggningar,
- återupptagen drift i anläggningar som tagits ur drift före den 1 juli 2001 och som därefter tagits i drift efter utgången av år 2002 om det har gjorts sådana omfattande ombyggnader eller andra investeringar att anläggningen ska anses som en ny anläggning,
- ökad produktionskapacitet i befintliga anläggningar,
- anläggningar som inte längre kan erhålla långsiktig lönsam produktion på grund av myndighetsbeslut eller omfattande ombyggnader.

Den 1 januari 2012 trädde en ny lag, en ny förordning och nya föreskrifter om elcertifikat i kraft. För vattenkraft har reglerna skärpts för anläggningar som har tagits ur drift före den 1 juli 2001 och som sedan har tagits i drift igen efter utgången av 2002. En sådan anläggning kan godkännas för tilldelning av elcertifikat endast om det har gjorts sådana omfattande ombyggnader eller andra investeringar att anläggningen ska anses som en ny anläggning. Vidare har kraven skärpts gällande vattenkraftsanläggningar som har tagits i drift första gången efter utgången av 2002 och har en installerad effekt som är högre än 1 500 kilowatt. Godkännande av anläggning för tilldelning av elcertifikat sker i dessa fall endast för produktionsökningar om produktionen ersätter tidigare produktion.

1 200 vattenkraftsanläggningar tilldelades elcertifikat

Vattenkraftsanläggningarna inom elcertifikatsystemet skiljer sig i storlek. De godkända anläggningarna domineras av småskalig vattenkraft med en högsta installerad effekt på 1 500 kW per produktionsenhet, vilket visas i tabell 9 (se tabellavsnitt).

Under år 2011 tilldelades 606 företag elcertifikat från 1 200 vattenkraftsanläggningar (flera närliggande produktionsenheter som har en gemensam inmatningspunkt på ledningsnätet räknas som en anläggning).

Elproduktionen var 2,7 TWh

Elproduktionen från vattenkraften varierar från år till år beroende på bland annat vattentillgång. År 2011 uppgick den elcertifikatsberättigade produktionen i godkända vattenkraftsanläggningar till 2,7 TWh.

Sedan år 2003 har produktionsökande åtgärder skett vid ett 50-tal storskaliga vattenkraftsanläggningar. Att byta till ny eller renovera generatorer och turbiner är de vanligaste förekommande åtgärderna. Anläggningarnas årsproduktion har på så sätt ökat med cirka 0,3 TWh.

Solel

Solenergin tas till vara med hjälp av solceller som är den enda tekniken idag som kan omvandla solenergi direkt till el. Solceller har i dagsläget en verkningsgrad på ungefär 15 procent. Det finns i Sverige i dag tusentals solcellsanläggningar på till exempel privatbostäder där installationen ofta sker på platser där det är dyrt att ansluta produktionsenheten till elnätet.

Solelanläggningar är generellt relativt små i jämförelse med till exempel vindkraftverk eller kraftvärmeverk. För att en anläggning ska bli godkänd i elcertifikatsystemet ställs det krav på timvis mätning och rapportering av elproduktionen. Detta krav blir mycket kostsamt per producerad MWh för små anläggningar. Priset för mätningen kan i dessa fall överstiga inkomsterna från elcertifikat, vilket är en anledning till att mycket få solelanläggningar finns registrerade i elcertifikatsystemet.

Elproduktionen var 529 MWh

Det fanns år 2011 31 godkända solelanläggningar i elcertifikatsystemet som tilldelats elcertifikat. Anläggningarnas installerade effekt var 1,0 MW och produktionen var 529 MWh. Solel stod därmed för ett marginellt bidrag till den totala elproduktionen inom elcertifikatsystemet.

Begränsad tilldelning

Syftet med elcertifikatsystemet är att främja produktion av el från förnybara energikällor och torv. För att kommersiellt självbärande äldre anläggningar inte ska belasta elcertifikatsystemet och ge upphov till omotiverat höga kostnader för elkunderna finns en tidsbegränsning gällande rätten att tilldelas elcertifikat. En begränsning av tilldelningsperioden sänker elkundens kostnad för elcertifikatsystemet, vilket är angeläget när ambitionsnivån höjts.

Anläggningar tagna i drift efter den 1 maj 2003 ges rätt till tilldelning av elcertifikat i 15 år, dock längst till utgången av år 2035. Dessa anläggningar fasas ut ur elcertifikatsystemet kontinuerligt beroende på när anläggningen togs i drift.

Produktionsanläggningar som tagits i drift före elcertifikatsystemets start den 1 maj 2003 berättigas till elcertifikat fram till utgången av år 2012. Anläggningar som tagits i drift före den 1 maj 2003 och som fått statligt bidrag till en investering eller ombyggnad av anläggningen berättigas till elcertifikat till och med utgången av år 2014. Bidraget måste dock vara utfärdat efter den 15 februari 1998 enligt ett program för investeringar inom energiområdet.

Den installerade effekten hos de anläggningar som kommer att fasas ut vid utgången av år 2012 och år 2014 samt under år 2018 till år 2026 visas i tabell 10 (se tabellavsnitt). En beräkning av hur stor produktion som kommer att fasas ut vid de aktuella åren visas i tabell 11 (se tabellavsnitt). Beräkningen är baserad på årsmedelvärden av anläggningarnas elcertifikatsberättigade elproduktion under de två åren 2010 och 2011 och mängden producerad el som fasas ut kan därmed förändras vid andra driftförhållanden. Om årsmedelvärdena beräknas med hjälp av längre produktionsserier minskas dock betydelsen av strukturella och genomgående förändringar. Ett exempel på det är den ökande andelen elcertifikatsberättigade bränslen i bioenergianläggningar. Ytterligare faktorer som kan påverka beräkningen är yttre förhållanden så som nederbörd, temperatur och vindtillgång. På grund av att prognosen endast bygger på driftstatistik kommer den att ändras över tid.

Det finns i vissa fall möjlighet att få tilldelning av elcertifikat utöver vad begränsningsreglerna anger. Det är i fall då den förnybara elproduktionen ökats eller då anläggningen genomgått omfattande ombyggnader.

Året som gått och kommande händelser

År 2011 i korthet

- Antal annullerade elcertifikat: 16 524 816 st
- Antal utfärdade elcertifikat: 19 754 905 st
- Medelspotpris på elcertifikat: 187 kr
- Volymvägt medelpris på elcertifikat från Cesar: 247 kr
- Ny förnybar el: 13,3 TWh
- Antal godkända anläggningar: 3 034 st
- Antal kvotpliktiga: 790 st (varav 182 st elleverantörer)

Viktiga händelser under år 2012

- En ny lag och förordning om elcertifikat trädde i kraft den 1 januari 2012. Energimyndigheten har även tagit fram nya föreskrifter och allmänna råd för elcertifikat med ikraftträdandet den 1 januari 2012.
- Sedan den 1 januari 2012 har Sverige och Norge en gemensam elcertifikatsmarknad.
- Ett nytt IT-stöd (Eugen) för aktörer inom elcertifikatsystemet och ursprungsgarantier kommer att driftsättas under år 2012.
- En större omprövning av elintensiva industrier som registrerats som kvotpliktiga görs av Energimyndigheten under 2012. Omprövningen gäller den andel elintensiv industri vars treårsperiod har löpt ut.
- Vid utgången av 2012 kommer den första större tillämpningen av de begränsade tilldelningsperioderna att ske. De anläggningar som togs i drift före elcertifikatsystemets införande har rätt till elcertifikat till utgången av år 2012. Vissa anläggningar kommer dock att fasas ut först år 2014 (se *Viktiga framtida händelser*).
- Energimyndigheten avrapporterade ett regeringsuppdrag om särredovisning av elcertifikatkostnaden på elkundens faktura under maj 2012.
- Under 2012 har EUs medlemstater för första gången rapporterat under förnybarhetsdirektivet. Prognosen i Sveriges rapport visar att det svenska målet kommer att nås med viss marginal.

Viktiga framtida händelser

- Energimyndigheten kommer att utföra kontrollstationer på en gemensam elcertifikatsmarknad tillsammans med Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) senast år 2015 och 2019. Syftet med kontrollstationerna är bland annat att stämma av om kvoterna behöver ändras till följd av utvecklingen av kvotpliktig el, utbyggnadstakt eller överskottets storlek och förväntade utveckling.
- Vid utgången av 2014 kommer den andra större tillämpningen av de begränsade tilldelningsperioderna att ske. Det gäller anläggningar som togs i drift före elcertifikatsystemets införande och vid uppförandet eller ombyggnation fick statligt investeringsstöd efter den 15 februari 1998, enligt förordningen (1998:22) om statligt bidrag till vissa investeringar inom energiområdet, har rätt till elcertifikat till och med utgången av år 2014.

Tabeller

Tabell 1. Annullering av elcertifikat under år 2003–2011

	Annullering avseende kvotplikt år								
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kvotpliktig el [TWh]	63,3	97,4	97,6	97,1	96,0	94,0	90,6	98,0	92,5 ²
Undantagen el elintensiva företag¹ [TWh]	37,8	40,6	40,9	40,5	42,8	41,6	36,5 - 37,4	39,7 - 40,6	40,3 - 41,3
Kvot	0,074	0,081	0,104	0,126	0,151	0,163	0,170	0,179	0,179
Antal annullerade elcertifikat [miljon st]	3,5	7,8	10,1	12,4	14,5	15,3	15,4	17,5	16,5 ²
Kvotpliktsuppfyllnad [%]	77	99,2	99,9	99,9	99,8	100	100	100	99,8
Kvotpliktsavgift [kr/st]	175	240	306	278	318	431	470	402	310
Total kvotpliktsavgift [mkr]	182,8	14,4	3,1	2,3	8,3	2,3	0,7	0,8	9,5

¹ Nytt regelverk för elintensiv industri infördes den 1 januari 2009.

² Dessa siffror kan komma att ändras något då det 1 januari 2012 infördes en möjlighet för Energi-myndigheten att besluta om annullering av fler elcertifikat än vad som angivits i deklarationen. Det överskjutande antalet elcertifikat registreras som låsta och annulleras eller ges tillbaka till ägaren då beslutet vunnit laga kraft.

Källa: Lag (2011:1200) om elcertifikat; Svenska kraftnäts kontoföringssystem Cesar; Energimyndigheten

Tabell 2. Kvoter (Sverige respektive Norge) för år 2003–2035

År	Kvot Sverige	Kvot Norge
2003	0,074	-
2004	0,081	-
2005	0,104	-
2006	0,126	-
2007	0,151	-
2008	0,163	-
2009	0,170	-
2010	0,179	-
2011	0,179	-
2012	0,179	0,030
2013	0,135	0,049
2014	0,142	0,069
2015	0,143	0,088
2016	0,144	0,108
2017	0,152	0,127
2018	0,168	0,146
2019	0,181	0,165
2020	0,195	0,183
2021	0,190	0,182
2022	0,180	0,181
2023	0,170	0,180
2024	0,161	0,179
2025	0,149	0,176
2026	0,137	0,164
2027	0,124	0,151
2028	0,107	0,132
2029	0,092	0,113
2030	0,076	0,094
2031	0,061	0,075
2032	0,045	0,056
2033	0,028	0,037
2034	0,012	0,018
2035	0,008	0,009

Källa: Lag (2011:1200) om elcertifikat; LOV 2011-06-24 nr 39: Lov om elsertifikater

Tabell 3. Elkundens uppskattade kostnad för elcertifikat (per kWh el) under år 2003-2011

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Volymvägt årsmedelpris på elcertifikat (Cesar) [kr/st]	201	231	216	167	195	247	293	295	247
Kvot	0,074	0,081	0,104	0,126	0,151	0,163	0,17	0,179	0,179
Elkundernas genomsnittliga kostnad för elcertifikat [öre/kWh]¹	1,49	1,87	2,25	2,10	2,95	4,03	4,98	5,27	4,42

¹ Moms och transaktionskostnader kan tillkomma.

Källa: Svenska kraftnäts kontoföringssystem, Cesar; Energimyndigheten

Tabell 4. Antal anläggningar, installerad effekt samt elproduktion per kraftslag under år 2003-2011

	2003 maj-dec	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Antal anläggningar [st]¹									
Vatten	966	1 040	1 060	1 075	1 094	1 120	1 144	1 164	1 200
Vind	543	613	668	706	846	948	1 108	1 371	1 633 ³
Biobränsle, torv	87	105	118	125	131	142	156	163	170
Sol	1	1	2	3	4	9	11	13	31
Totalt	1 597	1 759	1 848	1 909	2 075	2 219	2 419	2 711	3 034
Installerad eleffekt [MW]²									
Vatten	491	504	517	540	558	598	602	620	657
Vind	401	472	530	583	831	1 074	1 440	1 998	2 688
Biobränsle, torv	3 157	3 185	3 424	3 643	3 676	3 451	3 892	4 056	3 924
Sol	0,008	0,008	0,011	0,036	0,043	0,309	0,369	0,557	1,001
Totalt	4 049	4 161	4 471	4 765	5 066	5 123	5 935	6 674	7 271
Elproduktion - förnybar och torv [MWh]									
Vatten	963 637	1 968 325	1 799 446	2 018 577	2 195 320	2 607 348	2 441 624	2 611 044	2 698 130
Vind	455 642	864 546	939 125	988 340	1 431 644	1 995 846	2 490 409	3 485 933	6 093 169
Biobränsle	4 218 276	7 670 770	7 925 790	8 593 538	9 049 308	9 599 311	9 765 983	11 162 850	10 305 639
Torv	-	544 791	634 012	556 380	579 622	834 194	871 437	792 434	657 438
Sol	4	6	5	20	19	129	212	275	529
Totalt	5 637 559	11 048 438	11 298 378	12 156 855	13 255 913	15 036 828	15 569 665	18 052 536	19 754 905

¹ Antal anläggningar som tilldelades fler än 0 elcertifikat under respektive år.

Källa: Svenska kraftnäts kontoföringssystem, Cesar; Energimyndigheten

² För anläggningar som tilldelats fler än 0 elcertifikat.

³ 1 633 vindkraftsanläggningar består av 1 947 vindkraftverk.

Tabell 5.1 Elproduktion under år 2011 i anläggningar drifttagna före 1 maj 2003 samt mellan perioden 1 maj 2003 – 31 december 2011

Elproduktion under år 2011 i anläggningar drifttagna följande år [GWh]	Biobränsle	Vattenkraft	Vindkraft	Solenergi	Torv	Totalt
Före 1 maj 2003	8 245	1 986	732	0,005	564	11 526
Maj 2003–2011	2 061	712	5 362	0,524	94	8 229
Totalt	10 306	2 698	6 093	0,529	657	19 755

Källa: Energimyndigheten, Svenska kraftnäts kontoföringssystem, Cesar

Tabell 5.2 Antal anläggningar drifttagna före 1 maj 2003 samt mellan perioden 1 maj 2003 – 31 december 2011

Antal anläggningar ¹ drifttagna följande år [st]	Biobränsle, torv	Vattenkraft	Vindkraft	Solenergi ²	Totalt
Före 1 maj 2003	97	1 034	603	1	1 735
Maj 2003–2011	73	166	1 344	30	1 613
Totalt	170	1 200	1 947	31	3 348

¹ För vindkraft redovisas antalet verk. Under år 2011 bestod 1 633 anläggningar av 1 947 vindkraftverk.

Källa: Energimyndigheten, Svenska kraftnäts kontoföringssystem, Cesar

² Ytterligare 12 soleanläggningar fanns registrerade i elcertifikatsystemet under år 2011 men är inte med i denna statistik då de inte tilldelades några elcertifikat under året.

Tabell 5.3 Installerad effekt i anläggningar drifttagna före 1 maj 2003 samt mellan perioden 1 maj 2003 – 31 december 2011

Installerad effekt i anläggningar drifttagna följande år [MW]	Biobränsle, torv	Vattenkraft	Vindkraft	Solenergi	Totalt
Före 1 maj 2003	3 263	487	365	0,008	4 114
Maj 2003–2011	662	170	2 323	0,993	3 157
Totalt	3 924	657	2 688	1,001	7 271

Källa: Energimyndigheten, Svenska kraftnäts kontoföringssystem, Cesar

Tabell 6. Antal vindkraftverk, installerad effekt samt produktion under år 2011 fördelat på drifttagningsår

Drifttagningsår	Antal vindkraft- verk [st]	Installerad effekt [MW]	Produktions- fördelning år 2011 [GWh]
2001 eller tidigare	522	293	572
2002 - 2003 (jan–april)	81	71	159
2003 (maj–dec)	57	48	90
2004	52	56	124
2005	63	61	139
2006	51	60	143
2007	145	242	686
2008	150	258	693
2009	204	376	1 008
2010	284	533	1 544
2011	338	690	934
Totalt	1 947	2 688	6 093

Källa: Svenska kraftnäts kontoföringssystem, Cesar; Energimyndigheten

Tabell 7. Elproduktion med elcertifikatberättigade bränslen, total elproduktion samt andel elcertifikatberättigade bränslen av totalt tillfört bränsle i godkända biobränsleanläggningar under år 2003–2011

	2003 maj-dec	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Förnybar elproduktion inklusive torv [GWh]									
Industriellt mottryck	2 804	4 735	4 744	4 999	5 622	5 924	5 885	6 249	5 869
Kraftvärme	1 415	3 456	3 783	4 125	3 984	4 484	4 725	5 682	5 069
Biogas, övrigt	0	25	32	26	23	25	27	24	25
Totalt	4 218	8 216	8 560	9 150	9 629	10 434	10 637	11 955	10 963
Total elproduktion [GWh]									
Industriellt mottryck	3 238	5 215	5 146	5 411	5 976	6 331	6 324	6 734	6 281
Kraftvärme	3 047	6 278	5 785	6 298	5 827	6 424	7 038	8 190	7 108
Biogas, övrigt	-	25	53	56	57	54	61	57	57
Totalt	6 285	11 519	10 984	11 766	11 861	12 810	13 423	14 981	13 446
Andel förnybara bränslen och torv [%]									
Industriellt mottryck	86,6	90,8	92,2	92,4	94,1	93,6	93,1	92,8	93,4
Kraftvärme	46,4	55,0	65,4	65,5	68,4	69,8	67,1	69,4	71,3
Biogas, övrigt	-	99,8	61,6	46,6	40,6	46,1	44,4	42,9	43,8
Total andel	67,1	71,8	77,9	77,8	81,2	81,4	79,3	79,8	81,5

Källa: Svenska kraftnäs kontoföringssystem, Cesar, Energimyndigheten

Tabell 8. Elproduktion i godkända biobränsleanläggningar år 2003–2011 uppdelat på använt bränsle¹

År	Elcertifikatsberättigade bränslen [GWh]										Icke elcertifikatsberättigade bränslen [GWh] ³
	Energi-grödor	Biprodukter från skogsbruk/skogsindustri ²	Biprodukter från skogsbruk	Biprodukter från skogsindustri	Deponigas	Rötgas	Övrig biogas	Övrigt träavfall	Torv	Totalt förnybart samt torv	
2003 maj-dec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4 218,3	2 066,5
2004	59,1	6 542,8	-	-	16,2	16,2	2,0	1 034,3	544,8	8 215,6	3 303,0
2005	50,7	6 743,3	-	-	15,2	24,1	4,9	1 087,6	634,0	8 559,8	2 424,2
2006	52,3	7 357,8	-	-	17,1	20,4	5,8	1 140,1	556,4	9 149,9	2 615,7
2007	23,9	8 051,2	-	-	16,6	16,9	7,5	933,2	579,6	9 628,9	2 232,0
2008	11,7	-	3 348,2	5 621,1	36,1	15,8	8,3	558,2	834,2	10 433,5	2 376,5
2009	18,0	-	3 369,4	5 816,8	29,4	15,6	10,4	506,5	871,4	10 637,5	2 785,5
2010	16,9	-	4 664,4	5 830,2	25,0	13,8	13,3	599,3	792,4	11 955,5	3 025,1
2011	75,2	-	3 671,1	5 735,4	18,0	13,0	17,6	807,4	657,4	10 995,1	2 483,3

¹ Baserat på månader med tilldelning av elcertifikat.

² År 2008 delades biprodukter från skogsbruk/skogsindustrin upp i två delar.

³ Icke elcertifikatsberättigade bränslen består av fossila bränslen och bränslen som berättigar till ursprungsgarantier för förnybar el så som den biologiska fraktionen i avfall och biprodukter från jordbruk och hushålls- och industriavfall.

Källa: Svenska kraftnäs kontoföringssystem, Cesar

Tabell 9. Elcertifikat tilldelade producenter av el från vattenkraft år 2011 uppdelade enligt förutsättning för tilldelning

Typ av produktion	Antal anläggningar [st]	Tilldelade elcertifikat	
		[st]	[%]
Småskalig vattenkraft	1 034	1 985 868	73,6
Återupptagen drift	34	17 508	0,6
Ny vattenkraft	75	327 742	12,1
Produktionsökning	53	293 904	10,9
Medgivande ¹	4	73 108	2,7
Totalt	1 200	2 698 130	100

¹ Medgivande till anläggningar som inte längre kan erhålla långsiktig lönsam produktion på grund av myndighetsbeslut eller omfattande ombyggnationer.

Källa: Svenska kraftnäts kontoföringssystem, Cesar; Energimyndigheten

Tabell 10. Utfasning av effekt år 2012–2026

	2012	2014	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Totalt
Vind [MW]	128	246	42	62	62	60	242	236	359	548	408	2 392
Vatten [MW]	489	3	2	11	20	17	47	10	23	17	16	655
Bio [MW]	3 273	209	-	23	63	135	40	56	234	64	28	4 125
Sol [MW]	0,008	-	-	-	-	0,028	-	0,153	0,120	0,248	0,444	0,557
Totalt [MW]	3 889	458	44	96	146	212	329	302	616	629	453	7 172

Källa: Svenska kraftnäts kontoföringssystem, Cesar; Energimyndigheten

Tabell 11. Utfasning av elproduktion år 2012–2026

	2012	2014	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Totalt
Vind [GWh]	203	481	72	124	125	128	628	580	875	1 574	1 084	5 876
Vatten [GWh]	1 981	11	8	48	100	66	236	44	94	40	83	2 711
Bio [GWh]	8 122	977	-	39	155	525	75	82	937	236	165	11 315
Sol [GWh]	0,005	-	-	-	-	0,011	-	0,091	0,090	0,225	0,130	0,551
Totalt [GWh]	10 306	1 469	80	212	381	719	939	706	1 907	1 851	1 333	19 902

Källa: Svenska kraftnäts kontoföringssystem, Cesar; Energimyndigheten

Ordlista/Begreppsförklaring

Annullering av elcertifikat innebär att elcertifikat lämnas in till staten från den kvotpliktiges konto i Cesar. När ett elcertifikat annulleras förbrukas det och kan inte säljas eller användas till uppfyllandet av kvotplikten igen. Annullering sker den 1 april för föregående års kvotplikt.

Beräknad normalårsproduktion är den beräknade årliga produktionen av förnybar el under normala driftförhållanden.

Cesar är Svenska kraftnäts elektroniska kontoföringssystem för elcertifikat. För att tilldelas, köpa och sälja elcertifikat måste man inneha ett certifikatkonto i Cesar.

Deklaration för kvotpliktiga ska lämnas in till Energimyndigheten senast den 1 mars avseende föregående kalenderår. I deklARATIONEN deklarerar såld el, använd el samt eventuella avdrag för till exempel elanvändning i den elintensiva tillverkningsprocessen, hjälpkraft, frikraft och förlustel.

Deklaration för elproduktion från bioenergi samt torv lämnas in till Svenska kraftnät senast den 15:e månaden efter produktionsmånaden. I deklARATIONEN anges hur stor andel respektive bränslen utgör av totalt tillförd energimängd.

Elcertifikat är ett av staten utfärdat elektroniskt bevis om att en megawattimme (MWh) förnybar el har producerats i enlighet med lag (2011:1200) om elcertifikat.

Elcertifikatsberättigad elproduktion är elproduktion från förnybara energikällor och torv som uppfyller kraven i lag (2011:1200) om elcertifikat.

Elcertifikatsberättigad producent är en innehavare av en anläggning som producerar el från förnybara energikällor eller torv och som har fått sin anläggning godkänd av Energimyndigheten för tilldelning av elcertifikat. Genom att vara

godkänd i elcertifikatsystemet tilldelas producenten ett elcertifikat per producerad och uppmätt megawattimme el.

Elintensiv industri är ett företag i sin helhet eller del av ett företag som utgör en egen verksamhet eller verksamhetsgren där det:

- bedrivs och under de senaste tre åren har bedrivits industriell tillverkning i en process i vilken det använts i genomsnitt minst 190 megawattimmar el för varje miljon kronor av förädlingsvärdet av den elintensiva industrins produktion, eller
- bedrivs ny verksamhet med industriell tillverkning i en process i vilken det använts eller beräknas användas i genomsnitt minst 190 megawattimmar el för varje miljon kronor av förädlingsvärdet av den elintensiva industrins produktion, eller
- bedrivs verksamhet för vilken avdrag får göras för skatt på elektrisk kraft enligt 11 kap 9 § 2, 3 eller 5 lagen (1994:1776) om skatt på energi (LSE).

Elleverantör är en aktör som levererar el som har producerats av denne själv eller någon annan. Förutom de företag som har elleveranser som sin huvuduppgift kan även till exempel fastighetsbolag som levererar el till sina kunder inkluderas i begreppet.

Frikraft är el som levereras till en användare utan ersättning enligt avtal om intrångsersättning.

Förnybara energikällor är de flödande energikällor som återbildas hela tiden genom solens inverkan på jorden och naturen. De kallas därför för förnybara. Vatten-, vind- och vågenergi är flödande energikällor, liksom tidvattenenergi. Biomassa räknas som en solbaserad energikälla och är därmed också en förnybar energikälla, liksom solenergi förstås. Utöver dessa energikällor finns det också geotermiska energikällor som har sitt ursprung i jordens inre.

Förlustel är el som krävs för att upprätthålla elnätets funktion.

Förädlingsvärde definieras som skillnaden mellan den elintensiva industrins sammanlagda omsättning och sammanlagda inköp, så som dessa begrepp är att förstå enligt 1 kap 8 § LSE. Med sammanlagd omsättning avses intäkter från sålda varor och utförda tjänster, inräknat egna uttag, som ingår i företagets normala verksamhet (nettoomsättningen) och förändring av varulager. Även aktiverat arbete för egen räkning och övriga rörelseintäkter samt ränteintäkter ingår i den sammanlagda omsättningen. Med sammanlagda inköp menas alla rörelsekostnader, inräknat avskrivningar och nedskrivningar på tillgångar samt räntekostnader. Personalkostnader, inräknat arbetsgivaravgifter och kostnader för inhyrd personal ska inte utgöra rörelsekostnader.

Hjälpkraft är el som använts i produktion av el.

Industriellt mottryck är en kraftvärmeanläggning inom industrin som används för att samtidigt producera processånga (värme) och el.

Kraftvärme innebär att en värmeprocess, till exempel i en ångpanna, används för kombinerad produktion av el och värme.

Kvotplikt innebär en skyldighet att den 1 april varje år inneha rätt mängd elcertifikat i förhållande till sin försäljning respektive användning av el under det föregående året.

Kvotpliktiga är:

- elleverantörer som levererar el till elanvändare,
- elanvändare som använder el som de själva producerat om mängden använd el uppgår till mer än 60 megawatt-timmar per beräkningsår och har producerats i en anläggning med en installerad effekt som är högre än 50 kilowatt,
- elanvändare i den utsträckning de har använt el som de importerat eller köpt på den nordiska elbörsen,
- elintensiv industri som registrerats av Energimyndigheten.

Kvotpliktsavgift måste betalas av den kvotpliktige som inte annullerar det antal elcertifikat som motsvarar dennes kvotplikt. Avgiften beräknas per elcertifikat som inte annullerats och uppgår till 150 procent av det volymavvägda medelpriset på elcertifikat under perioden från och med den 1 april beräkningsåret till och med den 31 mars påföljande år.

NECS är Statnetts elektroniska kontoföringssystem för elcertifikat.

Småskalig vattenkraft inkluderar anläggningar med en installerad effekt upp till 1 500 kW.

Spotkontrakt är ett avtal som upprättas till marknadspris och där elcertifikaten överförs från säljaren till köparen inom en vecka.

Svenska kraftnät (SvK) sköter stamnätet för elkraft och har systemansvaret för den svenska elförsörjningen. SvK är kontoföringsmyndighet för elcertifikatsystemet och har ansvar för kontoföringssystemet Cesar.

Terminskontrakt är ett köpavtal avsett att fullgöras vid en bestämd tidpunkt i framtiden till ett pris som fastställs när avtalet upprättas.

Länkar

Energimyndigheten redovisar på sin webbplats marknadsstatistik såsom antal godkända produktionsanläggningar och registrerade kvotpliktiga, information om vilka elproducenter man kan köpa elcertifikat från samt tillhandahåller annan allmän om elcertifikatsystemet. På webbplatsen finns även denna publikation i elektronisk form.

www.energimyndigheten.se/elcertifikat

Svenska kraftnät redovisar löpande information på sin webbplats. Där finns information om till exempel antal utfärdade, omsatta och annullerade elcertifikat samt elcertifikatens medelpris.

<https://elcertifikat.svk.se>

Energimarknadsinspektionen har på sin webbplats uppgifter om elleverantörers elpriser, inkluderat elcertifikatspriset, vilket möjliggör för elkunder att jämföra elpriser på marknaden. På webbplatsen finns också analyser och omvärldsbevakning av elmarknaden.

www.energimarknadsinspektionen.se

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) är den myndighet i Norge som har rollen som tillsynsmyndighet enligt den norska elcertifikatlagen. NVE:s uppgifter inom elcertifikatsystemet på en gemensam elcertifikatsmarknad är ungefär desamma som Energimyndighetens.

www.nve.no/elsertifikater

Statnett SF är den myndighet i Norge som har rollen som konförföringsmyndighet enligt den norska elcertifikatlagen. Statnetts uppgifter inom elcertifikatsystemet på en gemensam elcertifikatsmarknad är ungefär desamma som Svenska kraftnäts.

www.statnett.no/no/Kraftsystemet/Elsertifikater/

Läs mer

- Energiläget 2011, Energimyndigheten
- Vindkraftsstatistik 2011, Energimyndigheten
- Förordning (1998:22) om statligt bidrag till vissa investeringar inom energiområdet
- Proposition 2002/03:40 Elcertifikat för att främja förnybara energikällor
- Proposition 2003/04:42 Torv och elcertifikat
- Proposition 2005/06:154 Förnybar el med gröna certifikat
- Proposition 2008/09:9 Ändring i lagen (2003:113) om elcertifikat
- Proposition 2008/09:92 Ändringar i lagen (2003:113) om elcertifikat- tilldelningsprinciper och förhandsbesked
- Proposition 2008/09:163 En sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi
- Proposition 2009/10:133 Höjt mål och vidareutveckling av elcertifikatsystemet
- Proposition 2010/11:155 En ny lag om elcertifikat – enklare regler och en gemensam elcertifikatsmarknad
- Lag (2011:1200) om elcertifikat
- Förordning (2011:1480) om elcertifikat
- STEMFS (2011:4) om elcertifikat

Norskt regelverk:

- LOV 2011-06-24 nr 39: Lov om elsertifikater
- FOR 2011-12-16 nr 1398: Forskrift om elsertifikater

Vårt mål - en smartare energianvändning

Energimyndigheten arbetar för ett tryggt, miljövänligt och effektivt energisystem. Genom internationellt samarbete och engagemang kan vi bidra till att nå klimatmålen.

Myndigheten finansierar forskning och utveckling av ny energiteknik. Vi går aktivt in med stöd till affärsidéer och innovationer som kan leda till nya företag. Vi visar också svenska hushåll och företag vägen till en smartare energianvändning.

Med Elcertifikatsystemet 2012 vill Energimyndigheten göra statistik om elcertifikatsystemet mer lättillgänglig och öka förståelsen för systemet. Publikationen samlar och kommenterar statistik från Energimyndighetens och Svenska kraftnäts IT-system.

Energimyndigheten, Box 310, 631 04 Eskilstuna
Telefon 016-544 20 00, Fax 016-544 20 99
E-post registrator@energimyndigheten.se
www.energimyndigheten.se